

[Undervisningsministeren.]

fra De samvirkende Sognerådsforeningers side udtalt sig til fordel for større anvendelse af skoleforbund.

Det er heller ikke til at tage fejl af, at tendensen i efterkrigstidens skoleplanlægninger går i retning af centralisering af skolevæsenet, i de allerseneste år tillige i retning af øget mellemkommunalt samarbejde.

Det er derfor ligetil og i god overensstemmelse med allerede igangværende udvikling, når det fremsatte forslag regner med centralisering og mellemkommunalt samarbejde som midler til gennemførelse af et forbedret skolevæsen på landet. Uden at man tager disse midler i brug, vil det ikke være muligt for de mange mindre landkommuner at opbygge et eget eksamensskolevæsen eller en undervisning for de sidste årgange af den undervisningspligtige alder med større variationsmuligheder end nu.

Det er endvidere i god overensstemmelse med dansk tankegang og tradition, at forslaget giver så vide rammer for centralisering af skolevæsenet, at næsten enhver form bliver mulig — alt efter forholdene de enkelte steder og befolkningens ønsker.

Man kan således centralisere undervisningen for alle 8 årgange, om fornødent ved hjælp af befordringsordninger. Eller man kan beholde forskoler for de første 2—3 årgange og centralisere for resten. Man kan også centralisere den 3-årige hovedskole og beholde 5-årige grundskoler som lokalskoler, men jeg tror, det bliver undtagelsen. Den 5-årige grundskole bliver en relativt dyr skoleform, den bliver måske vanskelig at besætte med mandlige lærere, og sociologisk udgør 7—10 års børn formentlig en mere naturlig gruppe end 7—12 års børn.

Hvis derfor den uro, som en overgang har gjort sig gældende blandt landsbylærere overfor forslaget, hænger sammen med en frygt for, at fremtidens skolebillede på landet bliver 5-årige lokalskoler, og centralskoler og skoleforbundsskoler for resten,

kan jeg sige, at denne frygt er ubegrundet. Den er uden holdepunkt i lovforslaget, som også på dette punkt er en rammelov, og den er ganske uden forbindelse med hensigter fra min side. Tværtimod har jeg lige nævnt nogle sandsynlige ulemper ved denne ordning.

I det hele taget er konstruktionen 5-årig grundskole—3-årig hovedskole jo slet ikke udtryk for en ydre, men derimod for en indre opbygning af skolevæsenet, som kan trives under forskelligartede skoleplaner. Jeg anser det for meget sandsynligt, at mange kommuner vil ønske en 7-årig skole med centralisering — om fornødent gennem skoleforbund — af 8. klasse og den 2-årige realskole.

For en sådan ordning er der ingen hindring i forslaget, og den vil formentlig passe særlig godt for de kommuner, som allerede har udbygget deres skoler med faglokaler for sløjd og husgerning.

Som led i en sådan ordning — hvadenten den er knyttet til 3- eller 4-klassede skoler eller skoler med større klassedeling — må der ligesom i den fuldt gennemførte 3-årige hovedskole efter de første 5 års undervisning gives en forberedende undervisning i sprog, matematik og fysik for de børn, som stiller mod realskolen eller gymnasiet, eller som af andre grunde foretrækker denne undervisning.

Også denne forberedende undervisning vil kunne centraliseres, hvis dette det enkelte sted anses for mest hensigtsmæssigt.

Af det, jeg har sagt, vil forhåbentlig med tilstrækkelig tydelighed fremgå, at det fremsatte forslag byder på stor rummelighed med hensyn til landkommunernes skolevæsen og ingenlunde tilsigter en underkendelse af traditioner og følelser eller voldelig omstyrning af bestående ordninger og gennemførte udbygninger af skolevæsenet. Der ligger i forslaget en forudsætning om, at visse dele af skolevæsenet på landet må centraliseres, hvis en udvikling skal være mulig, og jeg tror ikke, det er et øjeblik for tidligt, at man gør sig dette klart. Jeg